

КИТОБИ ВОИЗ БОБИ ЯКУМ

Ҳама чиз ҳечу пуч аст.

1. СУХАНОНИ Воиз, писари Довуд, ки дар Уршалим подшоҳ буд.
2. Ҳечу пуч аст, гуфт Воиз, ҳечу пуч аст, ҳама чиз ҳечу пуч аст!
3. Чӣ суд аст барои одамизод аз тамоми меҳнате ки дар зери офтоб мекунад?

Далел ин аст, ки ҳама чиз гузашта меравад.

4. Насле меравад, ва насле меояд, вале замин ҷовидона меистад.
5. Офтоб мебарояд, ва офтоб мешинад, ва ба ҷои худ, ки аз он мебарояд, мешитобад.
6. Бод сӯи ҷануб меравад ва сӯи шимол чарх мезанад; бод чарх зада-чарх зада меравад ва ба доираҳои чархзании худ бармегардад.
7. Ҳамаи дарёҳо сӯи баҳр ҷорӣ мешаванд, вале баҳр пур намешавад; ба ҷое ки дарёҳо аз он ҷорӣ мешаванд, бармегарданд, то ки аз нав ҷорӣ шаванд.
8. Ҳамаи чизҳо дилгиркунанда мебошанд; касе наметавонад инро ифода намояд, чашм аз дидан сер намешавад, ва гӯш аз шунидан пур намешавад.
9. Он чи буд, ҳамон аст, ки хоҳад буд; ва он чи шуд, ҳамон аст, ки хоҳад шуд, ва ҳеч чизи наве дар зери офтоб нест.
10. Баъзан дар бораи чизе мегӯянд: «Бубин, ана ин нав аст!» Аммо дар асрҳои қадиме ки пеш аз мо буданд, он чиз вучуд дошт.
11. Зикре аз гузаштагон нест ; ва низ аз ояндагон, ки меоянд, назди онҳое ки баъдтар хоҳанд омад, зикре нахоҳад буд.

Сарфи назар аз ҳикмат ва дониш шарорат мавҷуд аст.

12. Ман, Воиз, дар Уршалим подшоҳ бар Исроил будам;
13. Ва дили худро ба он ниҳодам, ки ҳар кореро, ки дар зери осмон карда мешавад, бо ҳикмат тадқиқ ва тафтиш намоям; ин кори вазнин аст, ки Худо насиби бани одам кардааст, то ки аз он заҳмат кашанд.
14. Ҳамаи корҳоеро, ки дар зери офтоб карда мешаванд, дидам, ва инак, ҳама ҳечу пуч ва бод паймудан аст!

15. Он чи қач аст, наметавонад рост шавад, ва он чи каму кост аст, наметавонад ба шумор биёяд.

16. Ман бо дили худ сухан ронда, гуфтам: «Инак, ман бузург шудам, ва бештар аз ҳар касе ки пеш аз ман бар Уршалим буд, ҳикмат зиёд кардам, ва дили ман ҳикмат ва донишро бисёр дид».

17. Ва дили худро ба донишгари ҳикмат ва шинохтани аҳмақию нодонӣ ниҳодам; вале фаҳмидам, ки ин низ бод паймудан аст.

18. Зеро ки ба қадри афзудани ҳикмат ғусса меафзояд, ва ҳар кӣ донишро зиёд кунад, андӯхро зиёд мекунад.

БОБИ ДУЮМ

Бефоида будани ҳаловатуои заминӣ.

1. МАН дар дили худ гуфтам: «Биё, туро бо айшу ишрат биозмоям, то хуширо пайдо кунам», — ва инак, ин низ ҳечу пуч аст!

2. Дар бораи ханда гуфтам: «Аблаҳист!» Ва дар бораи айшу ишрат: «Ин чӣ суд мекунад?»

3. Дар дили худ аҳд кардам, ки қисми худро бо май лаззат диҳам ва, дар сурате ки дилам бо ҳикмат рафтор мекунад, аҳмакиро низ нигоҳдорам, то бубинам, ки кадомаш барои банӣ одам хуб аст, ки онро дар зер осмон дар рӯзҳои ками зиндагии худ ба амал оваранд.

Сарват ва меҳнат қаноатмандии бардавоме намебахшанд.

4. Корҳои бузурге кардам: хонаҳо барои худ сохтам, тоқзорҳо барои худ шинондам;

5. Боғҳо ва чорбоғҳо барои худ барпо кардам, ва дар онҳо ҳар хел дарахтони мевадор шинондам;

6. Ҳавзҳои об барои худ сохтам, то ки аз онҳо бешаеро, ки дарахтон дар он мерӯянд, обёрӣ намоям;

7. Ғуломон ва канизон харидам, ва хоназодон доштам; ҳамчунин бештар аз ҳамаи онҳое ки пеш аз ман дар Уршалим буданд, рамаҳои говон, ғусфандон ва бузон доштам;

8. Нуқра ва тилло ва ганҷи подшоҳон ва кишварҳоро низ барои худ чамъ кардам; сарояндагон ва мутрибагон, ва ҳаловатҳои банӣ одам, яъне бону ва бонувон барои худ пайдо кардам.

9. Ва бузург шудам, ва бештар аз ҳар касе ки пеш аз ман дар Уршалим буд, сарват зиёд кардам; ҳикматам низ бо ман буд.

10. Ва ҳар чизе ки чашмонам ҳавас карданд, аз онҳо дарег надоштам; дили худро аз ҳеч айшу ишрат бознадоштам, чунки дилам аз ҳар меҳнати ман шод мешуд, — ва насибаи ман аз ҳар меҳнатам ҳамин буд.

11. Вале ман ба ҳамаи корҳои худ, ки дастҳоям карда буданд, ва ба меҳнате ки дар карданаши заҳмат кашида будам, назар андохтам, — ва инак, ҳама ҳечу пуч ва бод паймудан аст, ва дар зери офтоб суде надорад!

Ҳикмат аз аблаҳӣ беҳтар аст, лекин ҳам ин ва ҳам он даргузар аст.

12. Ва ман назар андохтам, то ки ҳикмат ва аҳмақию нодониро бубинам, зеро одаме ки баъд аз подшоҳ меояд, чӣ коре метавонад бикунад, магар на он чи пештар карда шудааст?

13. Ва ман дидам, ки бартарии ҳикмат бар аҳмақӣ монанди бартарии рӯшноӣ бар торикист.

14. Чашмони хирадманд дар сари ӯ мебошанд, вале аблаҳ дар торикӣ роҳ меравад. Ва ман онро низ дониستم, ки ҳамон як воқеа ба ҳамаи онҳо рӯй хоҳад дод.

15. Ва ман дар дили худ гуфтам: «Воқеае ки ба аблаҳ рӯй медиҳад, ба ман низ рӯй хоҳад дод, пас чаро ман бештар хирадманд шудаам?» Ва дар дили худ гуфтам, ки ин низ ҳечу пуч аст,

16. Зеро ки зикре аз хирадманд, баробари аблаҳ, ҷовидона нахоҳад монд: дар айёми оянда ҳама чиз тамоман фаромӯш хоҳад шуд, ва — ҳайҳот! — хирадманд баробари аблаҳ хоҳад мурд.

17. Бинобар ин зиндагиро бад дидам, зеро корҳое ки зери офтоб карда мешаванд, дар назарам нохушанд, чунки ҳама чиз ҳечу пуч ва бод паймудан аст!

18. Ва ман тамоми меҳнати худро, ки зери офтоб карда будам, бад дидам, чунки бояд онро ба одаме ки баъд аз ман меояд, боқӣ гузорам.

19. Ва кист, бидонад, ки оё ӯ хирадманд хоҳад буд ё аблаҳ? Ва ӯ бар тамоми меҳнате ки зери офтоб бо заҳмат ва ҳикмат кардаам, ҳукмфармо хоҳад шуд. Ин низ ҳечу пуч аст!

20. Ва ман рӯ ба қафо оварда, дили худро аз тамоми меҳнате ки зери офтоб кардаам, ноумед гардондам,

21. Зеро одаме ҳаст, ки бо ҳикмат ва дониш ва истеъдод меҳнат кардааст, ва онро бояд чун насибаи муносибе ба шахсе бидиҳад, ки дар он ҳеч заҳмат накашидааст. Ин низ ҳечу пуч ва бадии азим аст!

22. Зеро одамизод аз тамоми меҳнати худ ва орзуи дили худ, ки зери офтоб кардааст, чӣ ҳаловате мебарад?
23. Чунки тамоми рӯзҳои ӯ андӯҳ аст, ва кори ӯ ғусса; шабона ҳам дили ӯ ором надорад. Ин низ ҳечу пуч аст!
24. Барои одамизод чизе хубтар аз ин нест, ки бихӯрад ва бинӯшад ва ҷони худро аз меҳнати худ лаззат диҳад; инро низ ман дидам, ки аз ҷониби Худоост.
25. Зеро ҷудо аз Худо кист, ки тавонад бихӯрад, ва кист, ки тавонад лаззат барад?
26. Зеро ба одаме ки дар назари ӯ нек аст, Худо ҳикмат ва дониш ва хушӣ мебахшад, вале ба хатокор ғами ғун кардан ва андӯхтанро мебахшад, то ки онро ба касе ки дар назари Худо нек аст, бидиҳад. Ин низ ҳечу пуч ва бод паймудан аст!

БОБИ СЕЮМ

Вақту соат доштани аъмоли инсон.

1. БАРОИ ҳар чиз замоне ҳаст, ва барои ҳар кор зери осмон вақте ҳаст:
2. Вақте барои таваллуд шудан, ва вақте барои мурдан; вақте барои дарахт шинондан, ва вақте барои решақан кардани он чи шинонда шудааст.
3. Вақте барои куштан, ва вақте барои шифо додан; вақте барои хароб кардан, ва вақте барои бино кардан.
4. Вақте барои гиристан, ва вақте барои хандидан; вақте барои мотам гирифтани, ва вақте барои рақсидан.
5. Вақте барои партофтани сангҳо, ва вақте барои ҷамъ кардани сангҳо; вақте барои оғӯшкешӣ, ва вақте барои дурӣ аз оғӯш.
6. Вақте барои пайдо кардан, ва вақте барои гум кардан; вақте барои нигоҳ доштан, ва вақте барои партофтан.
7. Вақте барои даррондан, ва вақте барои дӯхтан; вақте барои хомӯш мондан, ва вақте барои сухан рондан.
8. Вақте барои дӯст доштан, ва вақте барои бад дидан; вақте барои ҷанг, ва вақте барои сулҳ.
9. Пас, чӣ суд аст барои коркун аз меҳнате ки мекунад?
10. Бореро, ки Худо насиби банӣ одам кардааст, то ки онро бардоранд, дидам.
11. Ҳама чизро ӯ дар вақташ ба хубӣ ба вучуд овардааст; ҳамчунин фикри ҷовидонагиро дар дили одамизод ҷо додааст, ба тавре ки

онҳо кореро, ки Худо кардааст, аз оғоз то анҷом наметавонанд дарёбанд.

12. Донистам, ки барои онҳо чизе хубтар аз ин нест, ки шодӣ намоянд ва дар зиндагии худ некӣ кунанд.

13. Ва агар ҳар одам бихӯрад ва бинӯшад ва аз ҳар меҳнати худ некӣ бинад, — ин низ атои Худост.

14. Донистам, ки ҳар он чи Худо кардааст, ҷовидона хоҳад монд; чизе бар он илова намудан ва аз он кам кардан мумкин нест; ва Худо чунин кардааст, то аз ӯ битарсанд.

15. Он чи ҳаст, аз қадим аст, ва он чи хоҳад шуд, пештар низ буд; ва Худо гузаштаро хоҳон аст.

16. Ва боз зери офтоб макони инсофро дидам, ки он ҷо зулм аст, ва макони адолатро, ки он ҷо ноинсофист.

17. Ман дар дили худ гуфтам: «Росткор ва бадкорро Худо доварӣ хоҳад кард, зеро ки барои ҳар чиз ва барои ҳар кор дар он ҷо вақте ҳаст».

18. Ман дар дили худ дар бораи банӣ одам гуфтам, ки Худо ба онҳо имтиҳоне дод, то бубинанд, ки онҳо ба худии худ мисли чорпоёнанд,

19. Зеро ки оқибати банӣ одам мисли оқибати чорпоён аст — барои онҳо ҳамон як оқибат аст: чунон ки инҳо мемиранд, онҳо низ мемиранд, ва барои ҳама ҳамон як рӯҳ аст, ва одамизод аз чорпоён бартарӣ надорад; дар асл ҳама чиз ҳечу пуч аст!

20. Ҳама ба як ҷо мераванд: ҳама аз хоканд, ва ҳама ба хок бармегарданд.

21. Кист, бидонад, ки оё рӯҳи банӣ одам ба боло мебарояд, ва рӯҳи чорпоён ба поён, ба сӯи замин мефуроад?

22. Ва дидам, ки чизе хубтар аз ин нест, ки одамизод аз корҳои худ хурсанд шавад, чунки ин насибаи ӯст; зеро кист, ки ӯро гардонда оварад барои дидани он чи баъд аз сари ӯ воқеъ хоҳад шуд?

БОБИ ЧОРУМ

Ҳаёт беамон ва ноинсоф аст.

1. ВА ман боз назар андохта, ҳамаи ситамҳоеро, ки зери офтоб карда мешаванд, дидам; ва инак ашкҳои ситамкашон, вале барои онҳо тасаллидиҳандае нест; ва қувват дар дасти ситамгорони онҳост, вале барои онҳо тасаллидиҳандае нест.

2. Ва ман мурдаҳоеро, ки пеш аз ин мурдаанд, назар ба зиндаҳое ки ҳанӯз зинда ҳастанд, хушбахт мешуморам;
3. Ва аз ҳар дуи онҳо хушбахттар аст касе ки ҳанӯз ба дунё наомадааст, касе ки корҳои бадеро, ки зери офтоб карда мешаванд, надидааст.
4. Ва ман дидам, ки ҳар меҳнат ва ҳар муваффақияти кор натиҷаи аз якдигар ҳасад бурдан аст. Ин низ ҳечу пуч ва бод паймудан аст!
5. Аблаҳ дастҳои худро дар бағал зада менишинад ва гӯшти худро меҳӯрад.
6. Як кафи пур аз роҳат беҳ аз ду кафи пур аз захмат ва бодпаймоӣ.
7. Ва ман боз назар андохта, ҳечу пучро зери офтоб дидам:
8. Одами танҳое ҳаст, ки касе надорад; ӯро писаре ва бародаре низ нест; ва тамоми меҳнаташ анҷом надорад; чашмаш низ аз сарват сер намешавад. «Пас, барои кӣ ман меҳнат карда, чони худро аз хушиҳо маҳрум менамоям?» Ин низ ҳечу пуч ва кори вазнин аст!
9. Ду нафар аз як нафар беҳтаранд, чунки барои онҳо аз меҳнаташон музди хубе пайдост.
10. Зеро агар яке афтад, дигаре аз онҳо рафиқи худро бармеҳезонад. Валекин вой ба ҳоли он одами танҳо, вақте ки ӯ афтад, ва касе набошад, ки ӯро барҳезонад!
11. Ҳамчунин, агар ду нафар бихобанд, гарм мешаванд, вале як нафар чӣ гуна гарм шавад?
12. Ва агар ба яке аз онҳо касе ҳучум кунад, ҳар дуяшон ба вай муқобилат мекунанд. Ва риштаи сеқабата ба зудӣ канда намешавад.
13. Чавони бенаво ва хирадманд беҳ аз подшоҳи пир ва аблаҳе ки пазируфтани насихатро дигар намедонад.
14. Зеро ӯ аз ҳабсхона барои подшоҳӣ кардан берун омадааст, ва ҳол он ки вай дар подшоҳии худ низ камбағал таваллуд ёфтааст.
15. Ҳамаи зиндаҳоро дидам, ки зери офтоб бо чавони чонишин, ки бар тахти вай хоҳад нишаст, роҳ мерафтанд.
16. Тамоми он қавм, ҳамаи онҳое ки ӯ дар пешашон буд, охир надоштанд, аммо насли баъдина аз ӯ шод нахоҳанд шуд. Дар асл ин низ ҳечу пуч ва бод паймудан аст!
17. Чун ба хонаи Худо биравӣ, аз пои худ бохабар бош, зеро наздикӣ чустан барои шунидан аз қурбонӣ овардани аблаҳон беҳтар аст, зеро онҳо намедонанд, ки кори бад мекунанд.

БОБИ ПАНЧУМ

Бефоида будани сарват. Огоҳӣ аз суханони бемулоҳиза.

1. БО даҳони худ шитоб накун, ва бигзор дили ту ба гуфтани сухане дар пеши Худо нашитобад; зеро Худо дар осмон аст, вале ту бар замин ҳастӣ; бинобар ин бигзор суханони ту кам бошанд.
2. Зеро хоб дидан аз заҳмати бисёр пайдо мешавад, ва овози аблаҳ аз сухани бисёр.
3. Чун ба Худо қавл диҳӣ, дар адои он дер накун, зеро ӯ аз аблаҳон хушнуд нест; он чи қавл додай, адо намо.
4. Қавл надоданат беҳ аз он ки қавл диҳиyo адо нанамой.
5. Магузор, ки даҳонат ҷисми туро гуноҳкор гардонад, ва дар пеши қосидиХудо нагӯй, ки «ин ғалат буд!» Чаро Худо барои сухани ту ба хашм омада, амали дастҳои туро вайрон кунад?
6. Зеро хобҳо ва чизҳои ҳечу пуч бисёр шаванд, сухан бисёр мешавад, лекин ту аз Худо битарс.
7. Агар ситамро бар камбағалон, ва баркандани инсоф ва адолатро дар кишвар бубинӣ, аз ин ҳодиса ҳайрон нашав, зеро бар болонишин шахси аз вай болотар назорат мекунад, ва бар онҳо нозирони боз ҳам болотар ҳастанд.
8. Валекин суди сарзамин ба ҳама мерасад, ва ҳатто подшоҳ аз киштзор фоида мебинад.
9. Дӯстдори нуқра аз нуқра сер намешавад, ва касе ки сарвати зиёдро дӯст медорад, аз даромадаш сер намешавад. Ин низ ҳечу пуч аст!
10. Нозу неъмат зиёд шавад, хӯрандаҳои он зиёд мешаванд; пас, ба соҳиби он чӣ суде ҳаст, чуз ин ки чашмонаш онро мебинанд?
11. Хоби меҳнаткаш ширин аст, хоҳ хӯрокро кам бихӯрад ва хоҳ бисёр; вале серии сарватдор наместонад, ки ӯ хоб равад.
12. Балои сахте ҳаст, ки зери офтоб дидам: сарвате ки соҳибаш онро ба зарари худ саришта мекунад.
13. Ва он сарват аз ҳодисаи баде барбод рафт, ва ӯ писаре ба дунё овард, ва чизе дар дасташ нест.
14. Чунон ки аз шиками модараш берун омад, ончунон бараҳна, дар ҳолате ки омад, бармегардад, ва аз меҳнати худ чизе намегирад, ки ба дасти худ бурда тавонад.
15. Ва ин низ балои сахт аст: чӣ гунае ки омад, ҳамон гуна меравад; пас, чӣ суд аст барои ӯ, ки бод паймуда заҳмат кашидааст?
16. Тамоми рӯзҳои худ низ дар торикӣ хӯрок хӯрдааст, ва аз бисёрии асабият ва хашм бемор шудааст.

17. Инак он чи ман боз дидам: хуб ва хуш аст, ки кас дар рӯзҳои ками умри худ, ки Худо ба ӯ бахшидааст, бихӯрад ва бинӯшад ва аз тамоми меҳнате ки зери офтоб мекунад, некӣ бинад, чунки ин насибаи ӯст.

18. Ҳамчунин ҳар одаме ки Худо ба ӯ сарват ва молу мулк бахшидааст ва ба ӯ ихтиёр додааст, ки аз он бихӯрад ва насибаи худро гирифта, аз меҳнати худ шодӣ кунад, — ин атои Худост.

19. Зеро, чун Худо ӯро ба шодмонии дили ӯ машғул мекунад, кас ба ӯ намеорад, ки рӯзҳои умраш бисёр нестанд.

БОБИ ШАШУМ

Давоми ҳамон мавзӯ.

1. БАДИЕ ҳаст, ки зери офтоб дидам, ва он бар одамизод гарон меояд:

2. Касе ки Худо ба ӯ сарват ва молу мулк ва иззат мебахшад, ва барои ҷони ӯ аз ҳар чизе ки ҳавас кунад, ҳеч норасоӣ нест, валекин Худо ба ӯ ихтиёр надодааст, ки аз он бихӯрад, — балки каси бегона онро меҳӯрад; ин ҳечу пуч ва дарди бад аст!

3. Агар касе сад писар ба дунё оварад, ва солҳои бисёр зиндагӣ кунад, ва айёми солҳои боз ҳам зиёд шавад, валекин ҷонаш аз некӣ сер нашавад, ва ӯ дафну кафан низ надошта бошад, — мегӯям, ки афғона аз ӯ беҳтар аст,

4. Чунки вай ҳамчун чизи ҳечу пуч омад, ва ба торикӣ рафт, ва номаш бо торикӣ пӯшида шуд;

5. Офтобро низ надид ва надонист; вай аз он кас бештар ором дорад.

6. Ва агар ӯ ҳатто ду ҳазор сол зиндагӣ кунад ва некӣ набинад, — оё ҳама ба як ҷо намераванд?

7. Тамоми меҳнати одамизод барои даҳони ӯст, ва бо вучуди ин, иштиҳои қонеъ намешавад.

8. Пас, бартарии хирадманд аз аблаҳ дар чист? Ва бартарии бенавое ки медонад пеши зиндаҳо чӣ гуна рафтор кунад?

9. Дидани чашмон беҳ аз хоҳиши нафс; ин низ ҳечу пуч ва бод паймудан аст!

10. Ҳар он чи руй медиҳад, аз азал муқаррар шудааст, ва чигунагии одамизод маълум аст, ва ӯ наметавонад ба он чи аз ӯ пурзӯртар аст, муқобилат намояд.

11. Зеро чизҳои бисёре ҳаст, ки ҳечу пучро афзун мекунад, – пас чӣ суд аст барои одамизод?

12. Зеро кист, ки бидонад, чӣ чиз барои одамизод дар зиндагӣ хуб аст, дар рӯзҳои ками умри беҳудае ки ӯ мисли соя ба сар мебарад? Ва кист, ки одамизодро аз он чи баъд аз ӯ зери офтоб рӯй хоҳад дод, хабардор кунад?

БОБИ ҲАФТУМ

Инсон фақат дар ҳикмат ва соддагӣ ором меёбад.

1. НОМИ нек беҳ аз рағани хушбӯй; ва рӯзи марг беҳ аз рӯзи таваллуд.

2. Рафтан ба хонаи азодорӣ беҳ аз рафтан ба хонаи зиёфат, чунки ин оқибати ҳар одам аст, ва зинда инро дар дили худ мегузорад.

3. Ғусса беҳ аз ханда, зеро вақте ки чеҳра ғамгин аст, дил нек мешавад.

4. Дили хирадмандон дар хонаи азодорӣ аст, вале дили аблаҳон – дар хонаи шодмонӣ.

5. Шунидани сарзаниши хирадманд беҳ аз шунидани суруди аблаҳон,

6. Чунки хандаи аблаҳон мисли чарс-чарси хорҳо дар таги дег аст. Ин низ ҳечу пуч аст!

7. Зулм хирадмандро аҳмақ мегардонад, ва ришва дилро вайрон мекунад.

8. Анҷоми кор беҳ аз оғози он; пурсабр беҳ аз ҳавобаланд.

9. Дар рӯҳи худ ба хашм гирифтани шитоб нақун, чунки хашм дар синаи аблаҳон қарор меёбад.

10. Нагӯй: «Чаро замони куҳан аз ҳозира беҳтар буд?» Чунки дар ин бобат на аз рӯи ҳикмат савол медиҳӣ.

11. Ҳикмат монанди мерос хуб аст, хусусан барои бинандагони офтоб,

12. Зеро, чунон ки одам дар сояи ҳикмат аст, дар сояи нуқра низ мебошад; валекин бартариҳои дониш ин аст, ки ҳикмат ба соҳибони худ зиндагӣ мебахшад.

13. Кори Худоро бубин: зеро кист, ки тавонад он чиро, ки ӯ қач кардааст, рост кунад?

14. Дар рӯзи нек хурсандӣ бикун, ва дар рӯзи бад андеша намо, ки Худо инро низ баробари он ба амал овардааст, то ки одамизод баъд аз он натавонад чизеро дарёбад.

15. Дар рӯзҳои ҳечу пучи худ ҳама чизро дидам: росткоре ҳаст, ки дар росткории худ нобуд мешавад, ва бадкоре ҳаст, ки дар бадкории худ умри дароз мебинад.
16. Аз ҳад зиёд росткор набош, ва худро берун аз андоза хирадманд напиндор: чаро худро ба ҳалокат бирасонӣ?
17. Аз ҳад зиёд ба бадкорӣ дода нашав, ва аҳмақ набош: чаро беаҳал бимирӣ?
18. Хуб мешавад, ки инро пайравӣ намой ва аз он низ дасти худро нақашӣ, зеро ҳар кӣ аз Худо тарсад, аз ҳамаи инҳо ҳазар мекунад.
19. Ҳикмат хирадмандро бештар аз даҳ ҳокиме ки дар як шаҳр бошанд, пурзӯртар мегардонад.
20. Дар асл одами росткоре дар рӯи замин нест, ки некӣ кунад ва хатое содир наанояд.
21. Ҳамчунин ба ҳамаи суҳаноне ки гуфта мешаванд, диққат надех, то ки ғуломи худро нашнаӣ, ҳангоме ки вай дар ҳаққи ту лаънат мегӯяд.
22. Зеро дили ту дафъаи бисёр донистааст, ки ту низ дар ҳаққи дигарон лаънат гуфтай.
23. Ҳамаи инро бо ҳикмат озмудам; гуфтам: «Ба ҳикмат хоҳам пардохт»; валекин он аз ман дур аст.
24. Он чи ҳаст, дур аст ва бисёр чуқур аст; пас кист, ки онро дарёбад?
25. Ва ман бо дили худ ба он рӯ овардам, ки ҳикмат ва ҳулосаро дарк намоям ва тафтиш ва таҳқиқ кунам, то бидонам, ки то чӣ андоза бадкорӣ аблаҳист ва аҳмақӣ девонагист.
26. Ва ман дарёфтам : зане ки вай домхост ва дилаш камандхост ва дастҳояш завлонахост, талхтар аз марг аст; касе ки дар назари Худо нек аст, аз вай раҳо хоҳад шуд, валекин хатокор ба доми вай хоҳад афтод.
27. Бубин, гуфт Воиз, инро дарёфтам, вақте ки якояк шумурдам, то ки натиҷае дарёбам :
28. Чони ман боз ҷустуҷӯ кард, ва ман наёфтам, – як мардро аз байни ҳазор нафар ёфтам, вале зане аз байни ҳамаи онҳо наёфтам.
29. Аммо, бубин, фақат ҳаминро ёфтам, ки Худо одамизодро росткор офарид, валекин онҳо аз дунболи қаскорҳои бисёр рафтанд.

БОБИ ҲАШТУМ

Хушо тарсгорони Худо ва онҳое ки ба ҳукуматдорон итоат мекунад.

1. КИСТ, ки тавонад мисли хирадманд бошад? Ва кист, ки таъбири ҳар чизро бидонад? Ҳикмати одамизод чеҳраи ӯро равшан мекунад, ва шиддати чеҳраи ӯ тағйир меёбад.
2. Ман гуфтам: амри подшоҳро риоя намоем, ба хотири савганде ки ба номи Худо ёд карда мешавад.
3. Ба рафтани аз пеши ӯ шитоб накун, дар кори бад истодагӣ накун, зеро ки ӯ ҳар чӣ хоҳад, мекунад.
4. Азбаски сухани подшоҳ қудрат дорад, кист, ки ба ӯ бигӯяд: «Чӣ мекуни?»
5. Касе ки фармударо риоя намояд, чизи баде нахоҳад дид; вале дили хирадманд вақт ва доварию муносибро медонад.
6. Зеро барои ҳар чиз вақт ва доварию муносибе ҳаст, ҳарчанд бадию одамизод бар вай гарон меояд,
7. Зеро ӯ он чиро, ки воқеъ хоҳад шуд, намедонад, ва кист, ки анҷоми онро ба ӯ бигӯяд?
8. Одамизод бар рӯҳи худ қудрат надорад, то ки рӯҳро боздорад; ҳамчунин бар рӯзи марг қудрат надорад, ва чунон ки дар ин қорзор ӯро раҳой нест, бадкорӣ низ соҳибашро халос намекунад.
9. Ҳамаи инро дидам, ва дили худро ба ҳар коре ки зери офтоб карда мешавад, ниҳодам: бисёр вақтҳо одам бар одам ба зарари вай ҳукмронӣ мекунад.
10. Ва ҳамчунин бадкоронро дидам, ки гӯронида шуданд, ва ба оромгоҳи худ расиданд; вале онҳое ки росткор буданд, аз макони пок рафтанд ва дар шаҳр фаромӯш гардиданд. Ин низ ҳечу пуч аст!
11. Азбаски ҳукм оид ба амали бад ба зудӣ иҷро намешавад, дили банӣ одам барои бадкории онҳо пур аз чуръат мегардад.
12. Агарчи хатокор сад бор бадӣ мекунад ва умри дароз мебинад, дар асл ман медонам, ки дар оқибат некӯӣ фақат барои тарсгорони Худо хоҳад буд, ки онҳо ба ростӣ аз ӯ метарсанд;
13. Валекин барои росткор некӯӣ нахоҳад буд, ва ӯ мисли соя умри дароз нахоҳад дид, чунки аз Худо наметарсад.
14. Чизҳои ҳечу пуче ҳастанд, ки бар рӯи замин ба амал меоянд: росткороне ҳастанд, ки сазои амали бадкорон насибашон мешавад, ва бадкороне ҳастанд, ки сазои амали росткорон насибашон мешавад. Гуфтам, ки ин низ ҳечу пуч аст!

15. Пас ман шодмониро ситоиш кардам, ки барои одамизод зери офтоб чизе хубтар аз хӯрдан ва нӯшидан ва шодӣ намудан нест; ва ин ўро дар рӯзҳои зиндагии пурмеҳнаташ, ки Худо ба ў зери офтоб бахшидааст, ҳамроҳӣ мекунад.

16. Вақте ки дили худро ба он ниҳодам, ки ҳикматро дарёбам ва корубореро, ки бар рӯи замин ба амал меояд, бубинам, дар сурате ки одамизод на шаб ва на рӯз ходро ба чашмони худ намебинад, –

17. Он гоҳ тамоми кори Худоро дидам, ки одамизод он кореро, ки зери офтоб карда мешавад, наметавонад дарёбад: ҳарчанд одамизод барои тадқиқи он меҳнат кунад, онро пай намебарад, ва ҳатто агар хирадманде бигӯяд, ки «медонам», ў наметавонад онро дарёбад.

БОБИ НҶҲУМ

Атоҳои Худоро бо шодӣ қабул намо ва иродаи Ўро ба амал овар.

1. ҶАМАИ инро дар дили худ ниҳодам, то барои ман равшан шуд, ки росткорон ва хирадмандон ва корҳои онҳо дар дасти Худо мебошанд; ва одамизод намедонад, ки меҳр дар интизори ўст ё бадбинӣ.

2. Ҷар чиз барои ҳама баробар аст: ҳамон як воқеа барои росткор ва бадкор аст, барои нек ва покиза ва палид аст, барои касест, ки қурбонӣ мекунад, ва барои касест, ки қурбонӣ намекунад; хоҳ нек бошад, хоҳ хатокор; хоҳ қасам ёд кунад, хоҳ аз қасам тарсад.

3. Дар ҳар коре ки зери офтоб карда мешавад, аз ҳама бадтар ин аст, ки ҳамон як воқеа барои ҳама аст, бинобар ин дили бани одам аз бадӣ пур аст, ва ҳангоми зиндагии онҳо девонагӣ дар дили онҳост, ва пас аз он сӯи мурдаҳо мераванд.

4. Касе ки дар миёни зиндаҳост, барои вай ҳанӯз умеди ҳаст, зеро ки саги зинда аз шери мурда беҳтар аст.

5. Зиндаҳо медонанд, ки бояд бимиранд, вале мурдаҳо чизе намедонанд, ва барои онҳо дигар подоше нест, ҳатто зикрашон фаромӯш шудааст;

6. Ҷам меҳрашон, ҳам бадбиниашон ва ҳам рашкашон барбод рафтааст, ва дигар ҷовидона барои онҳо аз ҳар коре ки зери офтоб карда мешавад, насибае нахоҳад буд.

7. Пас бирав, нони худро бо хурсандӣ бихӯр ва майи худро бо дилхушӣ бинӯш, модоме ки Худо корҳои туро меписандад.

8. Бигзор либосҳои ту ҳама вақт сафед бошанд, ва равшан бар сари ту кам нашавад.

9. Дар тамоми рӯзҳои зиндагии ҳечу пучи худ, ки Ў ба ту дар зери офтоб бахшидааст, яъне дар тамоми рӯзҳои ҳечу пучи худ, бо завҷае ки дӯст медорӣ, аз зиндагӣ лаззат бигир, зеро дар зиндагӣ ва дар меҳнате ки зери офтоб мекуни, насибаи ту ҳамин аст.

10. Ҳар коре ки кардани аз дасти ту ояд, ба андозаи қуввати худ бикун, зеро дар гӯр, ки ба он ҷо мерави, на амал ҳаст, на фикронӣ, на дониш ва на ҳикмат.

11. Боз назар андохта, зери офтоб дидам, ки даводавӣ на барои тезравон аст, ва корзор на барои паҳлавонон аст, ва нон на барои хирадмандон аст, ва сарват на барои бофаҳмон аст, ва илтифот на барои донишмандон аст; чунки вақти номусоид ва нокомӣ ба ҳамаи онҳо рӯй хоҳад дод.

12. Илова бар ин одамизод низ вақти худро намедонад: чунон ки моҳиён ба тӯри ҳалокатовар банд мешаванд, ва паррандагон ба дом меафтанд, ончунон банӣ одам ба вақти пурфалокат, ки ногаҳон ба сарашон меояд, гирифта мешаванд.

13. Чунин ҳикматро низ зери офтоб дидам, ва он дар назари ман бузург аст:

14. Шаҳри хурде буд, ва мардумаш кам буданд, ва подшоҳи бузурге назди он омад, ва онро ихота намуд, ва манораҳои бузурге барои муҳосираи он барпо кард.

15. Валекин дар он як марди бенавои хирадманд ёфт шуд, ва ӯ бо ҳикмати худ ин шаҳро раҳо кард; аммо ҳеҷ кас он марди бенаворо ба ёд наовард.

16. Ва ман гуфтам: ҳикмат беҳ аз зӯроварӣ; вале ҳикмати марди бенаво хор аст, ва суҳанонашро намешунаванд.

17. Суҳанони хирадмандонро, ки оромона гуфта мешаванд, назар ба фарёди ҳоким, ки дар миёни аблаҳон бошад, бештар мешунаванд.

18. Ҳикмат беҳ аз асбоби ҳарбу зарб; вале як хатокор некии бисёрро нобуд мекунад.

БОБИ ДАҲУМ

Ҳикмат ва беандешагӣ дар касони бузург ва касони ночиз.

1. МАГАСҲОИ мурда рағани атторро бадбӯй ва вайрон мекунанд; андак аҳмақӣ аз ҳикмат ва иззат вазнинтар аст.

2. Дили хирадманд ӯро ба тарафи рост моил мекунад, вале дили аблаҳ – ба тарафи чап.

3. Ва ҳамчунин, ҳангоме ки аҳмақ роҳсипор мешавад, ақлаш камӣ мекунад, ва ӯ ба ҳар кас нишон медиҳад, ки ӯ аҳмақ аст.
4. Агар ғазаби ҳоким бар ту аланга занад, макони худро тарк накун, зеро нармӣ хатоҳои азимро ором мекунад.
5. Бадие ҳаст, ки зери офтоб дидам, чун ғалате ки аз ҷониби ҳоким содир мешавад :
6. Нодонӣ ба мартабаҳои баланд мерасад, вале сарватдорон дар поён менишинанд.
7. Ғуломонро бар аспон дидам, ва миронро, ки мисли ғуломон бар замин пиёда мегаштанд.
8. Касе ки чоҳ меканад, дар он меафтад, ва касе ки деворро раҳна мекунад, мор ӯро мегзад.
9. Касе ки сангҳоро мекашонад, аз онҳо захмдор мешавад; касе ки ҳезум мекафонад, аз онҳо ба сари худ хатар меоварад.
10. Агар оҳан кунд шавад, ва дами онро тез накунад, бештар зӯр задан лозим меояд; вале ҳикмат барои муваффақият судманд аст.
11. Агар мор пеш аз афсун газида бошад, афсунгар суд надорад.
12. Суханони даҳони хирадманд хушанд, вале лабҳои аблаҳ худи ӯро фурӯ мебарад.
13. Оғози суханони даҳонаш аҳмақист, ва анҷоми гуфтораш – девонагии саҳт.
14. Ва аҳмақ бисёр сухан мегӯяд; одамизод он чиро, ки рӯй хоҳад дод, намедонад, ва кист, ки ӯро аз он чи баъд аз ӯ рӯй хоҳад дод, хабардор кунад?
15. Меҳнати аблаҳ ӯро хаста мекунад, ва ӯ намедонад, ки бо кадом роҳ ба шаҳр мераванд.
16. Вой бар ҳоли ту, эй сарзамин, ҳангоме ки подшоҳи ту кӯдак аст, ва мирони ту аз саҳар пурхӯрӣ мекунанд!
17. Хушбахт ҳастӣ, эй сарзамин, ҳангоме ки подшоҳи ту аз авлоди ашрофон аст, ва мирони ту дар сари вақт хӯрок меҳӯранд, чунон ки мардони олимақомро муносиб аст, ва на аз рӯи одати бадмастон!
18. Аз боиси танбалӣ шифт фурӯ меравад, ва ҳангоме ки дастҳоро дар бағал зада нишинанд, аз шифти хона об мечакад.
19. Барои кайфу сафо базм мекунанд, ва май зиндагиашонро шод мегардонад, ва нуқра ҳар чизро барояшон муҳайё менамояд.
20. Ҳатто дар ҳаёли худ ба подшоҳ нафрин нагӯй, ва дар хонаи хоби худ ба сарватдор нафрин нахон, чунки мурғи ҳаво овозатро хоҳад бурд, ва болдор суханонатро хабар хоҳад дод.

БОБИ ЁЗДАҲУМ

Тухми худро бармаҳал бикор ва гуссаро аз дил дур кун.

1. НОНИ худро ба об парто, чунки пас аз рӯзҳои бисёр онро хоҳӣ ёфт.
2. Насибае ба ҳафт нафар ё ба ҳашт нафар бидех, зеро намедонӣ, ки бар замин чӣ бадбахтиро рӯй хоҳад дод.
3. Агар абрҳо аз борон пур шаванд, онро бар замин меборонанд; ва агар дарахте ба тарафи ҷануб ва ё ба тарафи шимол афтад, дар ҳамон ҷо, ки дарахт афтада бошад, хоҳад монд.
4. Касе ки ба бод нигоҳ мекунад, кишт нахоҳад кард, ва касе ки ба абрҳо назар медазад, дарав нахоҳад кард.
5. Чунон ки ту намедонӣ, ки роҳи бод чӣ гуна аст, ё чанин дар шиками зани ҳомила чӣ гуна ба вучуд меояд, ончунон кори Худоро, ки Офаринандаи ҳама аст, наметавонӣ бидонӣ.
6. Субҳидам тухми худро бикор, ва то шом ба дасти худ осоиш надех, зеро намедонӣ, ки кадоме аз онҳо, ин ё он, муваффақият хоҳад ёфт, ё ки ҳар дуи онҳо баробар некӯ хоҳанд буд?
7. Ва рӯшноӣ ширин аст, ва дидани офтоб барои чашмон хуш аст.
8. Пас, ҳар чанд одамизод солҳои бисёр зиндагӣ кунад, бояд дар ҳамаи онҳо шодмон бошад, вале рӯзҳои торикиро, ки бисёр хоҳанд буд, дар хотир дошта бошад: ҳар он чи хоҳад омад, ҳечу пуч аст!
9. Эй ҷавон, дар ҷавонии худ шодмон бош, то ки дилат туро дар рӯзҳои ҷавонии ту шод гардонад; ва бо роҳҳои дили худ ва бо нигоҳи чашмони худ равона шав; вале бидон, ки барои ҳамаи ин туро Худо ба доварӣ хоҳад овард.
10. Ва гуссаро аз дили худ берун намо, ва бадири аз ҷисми худ дур андоз, зеро ҷавонӣ ва мӯйи сиёҳ ҳечу пуч ҳастанд.

БОБИ ДУВОЗДАҲУМ

Муносибати оқилонаи инсонии табиӣ нисбат ба Худо.

1. ВА Офаринандаи худро дар рӯзҳои ҷавонии худ дар хотир нигоҳ дор, пеш аз он ки рӯзҳои бадӣ биёянд, ва солҳои фаро расанд, ки ту бигӯӣ: «Маро аз онҳо ҳаловате нест»;
2. Пеш аз он ки офтоб ва рӯшноӣ ва моҳ ва ситорагон торик шаванд, ва баъд аз борон абрҳо баргарданд; –
3. Дар рӯзе ки посбонҳои хона биларзанд, ва соҳибони қувват ҳам шаванд; ва дастоскунандагон дигар ос накунанд, чунки кам

мондаанд; ва онҳое ки аз паси панчараҳо нигоҳ мекунанд, хира шаванд;

4. Ва дарҳои кӯча баста шаванд, дар сурате ки садои осие кам шунида шавад, ва аз овози гунчишк кас бедор шавад, вале ҳамаи савтҳои суруд хомӯш гарданд;

5. Аз баландӣ низ битарсанд ва дар роҳ хавотир кашанд; ва бодом шукуфта сафедпӯш шавад; ва малахе гаронӣ кунад; ва иштиҳо кӯр шавад. Ба ҳамин тариқ одамизод ба хонаи ҷовидонии худ меравад, ва дар кӯча навҳагарон гирд мегарданд;

6. Пеш аз он ки занҷири нуқра канда шавад, ва косаи тилло бишканад, ва кӯзаи сари чоҳ бикафад, ва чарх пора шуда дар чоҳ афтад;

7. Ва хок бар замин баргардад, ончунон ки буд; ва рӯҳ назди Худо, ки онро бахшида буд, баргардад.

8. «Ҳечу пуч аст, – гуфт Воиз, – ҳама чиз ҳечу пуч аст!»

9. Ба замми он ки Воиз хирадманд буд, боз донишро ба қавм омӯхт, ва тадқиқу тафтиш намуда, масалҳои зиёде тартиб дод.

10. Воиз кӯшиш намуд, ки суханони дилписанд пайдо кунад, ва суханони ростиро ӯ аз самими қалб навишт.

11. Суханони хирадмандон мисли халачӯбҳост ва мисли мехҳост, ки саҳт кӯфта шуда бошанд; муаллифони маҷмӯаҳо аз ҷониби як ҷӯпонанд.

12. Ва он чи зиёда аз инҳост, эй писарам, аз он эҳтиёт намо: сохтанн китобҳои бисёр анҷом надорад, ва омӯхтани бисёр ҷисмро хаста мекунад.

Муносибати оқилонаи инсонӣ тобеи шариат нисбат ба Худо.

13. Хулосаи суханон комилан фаҳмост: аз Худо битарс ва фармудаҳои Ӯро риоя намо, чунки ҳама чиз барои одамизод аз ҳамин иборат аст;

14. Зеро ҳар амалро Худо ба доварӣ хоҳад овард, ҳар амали ниҳониро низ, хоҳ нек бошад, хоҳ бад.